

Dringende kennisgewing rakende voldoening aan die vereistes van SANS 458, 289 en 1649

Inleiding

Aartappels Suid-Afrika (ASA) het op 15 Januarie 2020 'n brief van die Nasionale Reguleerder vir Verpligte Spesifikasies (NRVS) ontvang. Die SANS is onder andere die bewaarder van die Wet op Metrologie, 2014 (Wet 9 van 2014), [gewigte en maatreëls / "Wetlike Meting"] wat handel oor meetinstrumente en meetbare produkte. Hulle het die mandaat om verbruikers teen onder- of onakkurate metings te beskerm.

Dit word gedoen deur middel van die Wet op Metrologie, 2017 en die Suid-Afrikaanse Nasionale Standaard (SANS), ook bekend as tegniese regulasies, relevant tot voorverpakking en meetinstrumente. Ingevolge die regulasies, is SANS standaard verpligtend en aartappelprodusente moet aan hierdie nasionale standaard voldoen wanneer aartappels verpak word.

Die standaard vir voorverpakking is SANS 458 - *"Toleransie toegelaat vir die akkuraatheid van metings van produkte (insluitend voorverpakte produkte) ingevolge die Wet op Metrologie"* en SANS 289 - *"Etiketteringsvereistes vir voorverpakte produkte (voorverpakkings) en algemene vereistes vir die verkoop van goedere onderworpe aan die Wet op Metrologie"*, terwyl dit vir meetinstrumente onder andere SANS 1649 is – *"Nie-outomatiese self-aanduidende, semi-self-aanduidende en nie-self-aanduidende weeginstrumente met meeteenheid verifikasieskaalintervalle "*.

Hierdie skrywe wat aan ASA gestuur is, het, onder andere, betrekking op voorverpakte aartappels wat met beduidende ondergewig massas by verskillende Nasionale Vars Produkte Markte (NVPM) aangetref is. In die brief word hoeveelhede van so laag as 8.525 kg (-1.475 kg) vir 10 kg sakkies en 6.635 kg (-365 g) vir 7 kg sakkies genoem. Die NRVS het daarna op 30 Januarie 2020 'n vergadering met verskillende belanghebbendes in die bedryf versoek. ASA het ook op 29 Januarie 2020 met die NRVS vergader ter voorbereiding van die vergadering op 30 Januarie 2020. ASA het ook 'n Nuusflits uitgestuur om produsente in te lig oor die probleem en die voornemens van die NRVS om besendings op NVPM wat nie aan die vereistes voldoen nie, te stop.

Die doel van hierdie Nuusflits is om 'n kort oorsig te gee van die huidige situasie wat voortspruit uit die brief wat van die NRVS ontvang is.

Probleemstelling

Die volgende redes is verskaf vir die NRVS om op te tree:

- Sakkies wat nie aan die vereistes van SANS 458 voldoen nie, word op die markte afgelewer.
- Sakkies wat nie aan die merkvereistes van SANS 289 voldoen nie, word aan die markte afgelewer.
- Die gebrek aan regstellende aksies deur produsente wat oortree en weier om regstellende aksies te neem (herhalende oortreders).
- Swak en beledigende interaksie met NRVS-inspekteurs op NVPM.
- Die persepsie wat bestaan dat toleransies uitgebuit word, dit wil sê produsente wat aan die laer ent van toleransies verpak.
- Sakkies wat nog steeds nie datumkodes op die het nie, ondanks die feit dat dit verpligtend is ingevolge die Wet op Landbouprodukte Standaard (LPS) en spesifiek die regulasies van toepassing op aartappels.

- Na geselekteerde plaasbesoeke deur NRVS-personeel is daar gevind dat skale op die plase wat besoek is, nie voldoen aan die bepalings van die Wet op Metrologie regulasies en SANS 1649 nie.

Tydens albei vergaderings met die NRVS is dit uitdruklik gestel dat die NRVS 'n wettige mandaat het om te verseker dat die wet en die gepaardgaande standaard nagekom word. Dit is duidelik gestel dat maatreëls ingestel moet word om die nakoming so gou moontlik te verseker. Die NRVS het aangedui dat hy bereid is om met die industrie saam te werk om die probleem aan te spreek.

Wat beteken dit alles?

- **SANS 289** - *“Etiketteringsvereistes vir voorverpakte produkte (voorverpakkings) en algemene vereistes vir die verkoop van goedere onderworpe aan wetlike metrologiese beheer”*

Die NRVS het sakkies op NVPMe teëgekome waar die hoeveelheid verkeerdelik soos volg op die sakkies gedruk was:

- Nettogewig 10KG
- Nettogewig 10Kg
- Nettogewig 10Kg wanneer dit verpak is

Suid-Afrika gebruik die SI sisteem (Internasionale Stelsel van Eenhede) om metings en hoeveelhede aan te dui. Toelaatbare eenhede vir voorverpakking word ook in SANS 289 uiteengesit. Volgens die SI sisteem is die hoofletter K vir kelvin, wat die basiseenheid is van (termodinamiese) temperatuur en G is die eenheid vir 'n voorvoegsel genaamd Giga en beteken (10^{-9}) /Honderd Duisend. Daarbenewens moet daar 'n spasie tussen die 10 en die gepaardgaande eenheid wees. Die woord gewig verwys na die krag wat deur swaartekrag op 'n voorwerp uitgeoefen word en moet nie gebruik word in verhouding tot die verklaring van hoeveelheid in massa nie.

Die SANS 289 skryf die volgende voor:

- Nie 'n punt (.) of die letter "s" mag gebruik word na enige van die simbole nie.
- 'n Enkele spasie moet gebruik word om die nommer van die meeteenheid te skei.
- Toepaslike frases soos "netto", "netto massa", "netto inhoud" of "netto hoeveelheid" kan in die verklaring van die netto hoeveelheid gebruik word. Sulke frases kan voor of na die netto hoeveelheidsverklaring verskyn.
- Die woorde "ongeveer" en "wanneer verpak" mag nie in die verklaring van die netto hoeveelheid gebruik word nie, tensy dit spesifiek vir sekere produkte toegelaat word.

Die korrekte manier om die massa op sakkies aan te dui, is een van die volgende:

10 kg
Netto massa 10 kg
10 kg Netto
Netto inhoud 10 kg
10 kilogram

Die NRVS is bewus gemaak dat daar tans baie sakkies is wat gebruik word en/of op plase is wat moontlik nie voldoen nie. Dit is baie belangrik dat produsente met sakvervaardigers skakel, om seker te maak dat nuwe sakkies aan SANS 289 voldoen.

Om hierdie kwessie van sakkies wat reeds in die mark is, aan te spreek, het die NRVS die volgende voorgestel om spesifieke toegewings te oorweeg:

- i. ASA moet 'n inventaris doen van alle sakkies wat tans in die mark is, bv. op plase, wat gebruik sal word vir die verpakking van aartappels. Om dit te kan doen, word alle produsente versoek om die volgende inligting te verstrek:
 - a. Volledige kontakbesonderhede;
 - b. Dui die handelsmerk(e) wat op sakkies gebruik word aan (gebruik foto's indien nodig);
 - c. Dui die verklaarde hoeveelheid op die sakkies aan (bv. 10 kg of 7 kg);
 - d. Dui die aantal sakkies in voorraad aan; en
 - e. Gee 'n aanduiding van hoe lank dit sal neem om die sakkies op te gebruik.
- ii. Die inligting wat in punt (i) aangevra word, moet teen 28 Februarie 2020 aan ASA by die volgende e-posadres (bags@potatoes.co.za) gestuur word. ASA sal die inligting aan die NRVS voorlê om spesifieke toegewings te oorweeg.

Die NRVS het beklemtoon dat produsente wat nie op die lys is vir die oorweging van spesifieke toegewings nie, die sakkies sal moet ophou gebruik, aangesien dit nie toegelaat sal word om vir hierdie tussentydse periode gebruik te word as ASA met hierdie versoek slaag nie.

- **SANS 458** - *“Toleransies toegelaat vir die akkuraatheid van metings van produkte (insluitend voorverpakte produkte) ingevolge wetlike metrologiewetgewing”*

Voorverpakkings moet aan die toepaslike vereistes voldoen en, waar nodig, moet verpakkers voorsiening maak vir moontlike vermindering of verlies aan hoeveelheid na verpakking.

SANS 458 maak voorsiening dat aartappels, wanneer verpak in, byvoorbeeld 10 kg sakkies, wat nie hermeties verseël is nie, minstens sewe dae na die verpakkingsdag sal voldoen en 'n individuele toleransie van 5% (500 g) per 10 000 g (10 kg) van die dag van verpakking tot die sewende dag na verpakking.

SANS 458 bepaal drie reëls om na te kom. Hierdie reëls geld vir 7 dae na die dag van die verpakking. Ewekansige steekproewe kan op enige verspreidingsvlak geneem word, insluitend die verpakking, distribusie, groothandel, en kleinhandelverkope (bv. waar voorverpakking aangebied word of uitgestal word vir verkope of verkoop), met ander woorde oral waar die aartappels gevind word, so lank as wat dit binne die periode van 7 dae is.

Die reëls is soos volg: (Let op dat die onderstaande beskrywing gebruik nie die terminologie wat in SANS 458 gebruik word nie)

- **Reël 1: Gemiddelde vereiste**

Die gemiddelde werklike hoeveelheid verkry na die weeg van 'n steekproef sakkies moet minstens 10 kg wees. Dit beteken dat sommige sakkies in die ewekansige steekproef minder as 10 kg kan weeg, selfs tot 9,5 kg (10 kg minus die 5% -toleransie), maar dan moet daar ander sakkies in die steekproef wees wat meer as 10 kg weeg om te vergoed vir die sakkies onder 10 kg. Dus, as 'n steekproef van 80 sakkies geweeg word, moet die gemiddelde van al 80 sakkies 10 kg wees.

As dit nie die geval is nie, kan die hele besending gestop word. Versendings van 'n produsent kan landswyd gestop word om te verseker dat versendings wat nie voldoen aan die standaard, nie tussen markte geskuif kan word nie.

['n Maklike toets op die plaas is om die sakkies op die palet te weeg:

- 110 sakkies met 10 kg aartappels per sakkie op 'n palet = 1 100 kg (massa aartappels);
- Massa van 1 leë sak is 76 g. 110 leë sakkies weeg dus 8,36 kg;
- Die massa van 'n (mampara) palet is 13 kg (let op dat 'n CHEP-palet meer weeg ± 27 kg);

- **Totale massa met inbegrip van die palet, 1 121,36 kg]**

Individuele voorverpakkingsvereistes:

- **Reël 2: T1-fout**

'n Vergunning van hoogstens 2,5% word toegestaan vir die aantal sakkies in 'n besending/steekproef wat minder as 9,5 kg (10 kg minus die 5% -toleransie) kan weeg. Byvoorbeeld, as 'n groep uit 100 sakkies bestaan, mag daar slegs 2½ (afgerond tot 3) sakkies tussen 9,5 kg en 9 kg wees; as 'n vierde sakkie gevind word, word die lot of besending gestop en teruggestuur vir regstelling.

As die NRVS dus attent gemaak word oor sakkies wat T1-foute bevat, sal hulle dit nodig vind om verder te ondersoek. In kort, as meer as 2,5% van die sakkies in die ewekansige steekproef wat deur inspekteurs getrek is, tussen 9,5 kg en 9 kg weeg, sal die besending gestop word (ook op ander markte).

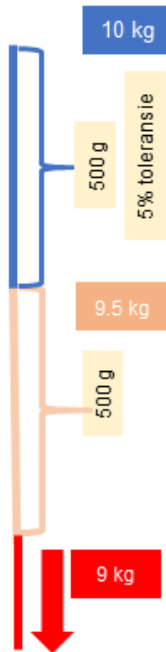
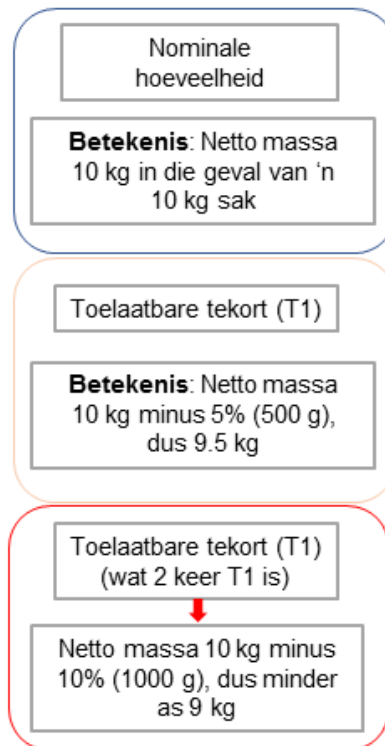
- **Reël 3: T2-fout**

As 'n sak minder as 9 kg weeg, word die besending gestop. Dit beteken dat as 'n steekproef getrek word van byvoorbeeld 80 sakkies, en die 15de sak weeg minder as 9 kg, dan word die besending gestop, en geen verdere weging sal plaasvind nie. As die 1ste sakkie of 'n sakkie wat op enige plek geweeg is 8.999 kg of minder is, het die totale besending outomaties gefaal, of dit op die dag van ontvangs op die mark of op die 7de dag na verpakking gevind word.

(Vervolg op volgende bladsy...)

Verduideliking van drie reëls met behulp van 'n sak van 10 kg (tot 7 dae na verpakking [datumkode])

SABS Terminologie en betekenis

Interpretasie

Dit is aanvaarbaar as 'n sak tussen 9.5 kg en 10 kg weeg, maar gemiddeld moet die ewekansige steekproef 10 kg per sak weeg (dws oorgewig sakke moet kompenseer vir ondergewig sakke). Indien die gemiddeld van die steekproef nie 10 kg is nie, dan word die besending gestop.

Indien 'n sak minder as 9.5 kg weeg, maar meer as 9 kg, word dit as 'n T1 afwyking beskou. Wanneer 'n ewekansige steekproef geneem word en meer as 2.5% van die sakke minder as 9.5 kg weeg, maar meer as 9 kg, dan word die hele besending gestop.

Indien 'n sak minder as 9 kg weeg, word dit as 'n T2 afwyking beskou. Wanneer 'n ewekansige steekproef geneem word en enige sak minder as 9 kg weeg, word die hele besending gestop.

Reël 1

Reël 2

Reël 3

Ewekansige steekproefgrootte

Grootte van besending	Ewekansige steekproefgrootte
100 - 500 sakke	50
+500 - 3200	80
+3200 sakke	125

Steekproefgrootte	Sakke toegelaat per steekproef van toepassing op T1	Stop besending
50	3	4
80	5	6
125	7	8

(Vervolg op volgende bladsy...)

▪ Skale

Aangesien die gewig van sakkies en die gepaardgaande toleransies deel uitmaak van SANS 458, word die toerusting wat gebruik word om te verseker dat dit nagekom word, ook gereguleer deur die Wet op Metrologie, dit wil sê die skale wat gebruik word.

Die Wet verwys na die tipe goedgekeurde en geverifieerde skale. Dit beteken, kortom, dat skale deur die NRVS goedgekeur moet word voordat dit in Suid-Afrika vir 'n wettige of handelsdoeleinde gebruik kan word en met 'n SA nommer gemerk word om aan te dui dat dit goedgekeur is. Alle skale moet geverifieer word (ge-yk word soos genoem in die verlede) deur 'n diensverskaffer wat deur die NRVS aangestel is, om instrumente namens hulle te verifieer.

Sodra 'n skaal geverifieer is en 'n sertifikaat ontvang is as bewys van verifikasie, mag daar geen wysigings aangebring word, soos 'n bak wat op die platform aangebring is om die aartappelsakkies regop te hou nie. As 'n probleem opduik in terme van SANS 458, kan die NRVS bewyse ('n afskrif van die verifikasiesertifikaat) versoek dat die skale voldoen. Die NRVS kan deur sy wetgewende mandaat inspeksies op plase uitvoer om te verifieer dat meetapparatuur volgens die standaard is.

Die NRVS neem kennis dat Flo-Scan- en Sennah-skale wyd in die industrie gebruik word, en voorsiening gemaak word vir die gebruik van hierdie skale deur middel van Regulasie 137. Volgens die verteenwoordiger van die Skaalbedryfvereniging wat die vergadering bygewoon het soos genoem, moet Regulasie 137 saamgelees word met Regulasie 138 asook SANS 458 waar die geskiktheid van skale beskryf word. Die algemene beginsels wat op skale van toepassing is, moet die volgende wees:

- Vereis akkuraatheid van die diensverskaffers wat gebruik word, wat verkieslik by SANAS geakkrediteer moet wees en deur die NRVS aangewys word.
- Ondersoek weegpraktyke, bv. hoe gereeld word skale geverifieer, wat is die konsekwentheid van 'n skaal en is daar 'n handmatige kontrolepunt om die massa van sakkies te verifieer?
- Sorg dat gekontroleerde skale volgens die voorskrifte geverifieer word om die akkuraatheid daarvan te behou.

Kortom, die gebruik van Flo-scan en Sennah-skale word erken, maar daar moet 'n tipe goedgekeurde en geverifieerde skaal wees na die finale punt van die verpakking om die akkuraatheid van die Flo-scan- en / of Sennah-skale te bepaal. Hierdie toets moet aangeteken word en op aanvraag deur die NRVS beskikbaar wees.

Neem kennis van die volgende: SANS 458 - 4.4 Geskiktheid van instrumente

'n Instrument wat gebruik word om te toets, is 'n instrument wat aan die volgende vereistes voldoen:

- a) dit moet van 'n goedgekeurde tipe wees, indien tipe-goedkeuring vereis word;
- b) dit moet 'n geldige verifikasiestatus hê;
- c) dit mag nie gebruik word onder enige minimum hoeveelheid wat toegelaat word om te toets soos gespesifiseer in die goedkeuringsdokumentasie of in enige ander toepaslike wetgewing nie (sien voorwoord); en
- d) instrumente wat gebruik word vir kontroledoelindes, is van die soort wat deur die wetgewing toegelaat word om direkte verkope aan die publiek te verkoop.

'n Kontroleskaal moet 'n resolusie van hoogstens 0,1T (10% van die toleransie) van die voorverpakking hê wat gemeet word vir instrumente met digitale aanduiding, dit wil sê 1/10 van 500 g = 50 g. Met ander woorde, die toleransie vir 'n sak van 10 kg is 5% (of 500 g). Die intervale van die skaal wat

gebruik word moet dus 50 g wees. In die geval van 'n 7 kg sakkie is die 5% gelyk aan 35 g. Die intervalle van die skaal moet dan 20 g wees, want daar is geen skale met 'n interval van 25 g nie.

Rig enige vrae of navrae skriftelik na bags@potatoes.co.za. Die rede is dat sulke vrae en navrae aan die NRVS gestuur kan word om te verseker dat antwoorde in ooreenstemming is met die SANS-tegniese regulasies.

EINDE